

**UCHWAŁA NR XLVI/501/2014
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 25 czerwca 2014 r.

w sprawie Programu szczepień profilaktycznych dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Toszek przeciw bakteriom meningokokowym

Na podstawie art 7 ust. 5 pkt 1 oraz art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 r , poz. 594 z późn.zm.) , art. 7 ust. 1 , art. 48 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2008 r , Nr 164 , poz. 1027 z późn.zm.), po zaopiniowaniu przez Agencję Oceny Technologii Medycznych, na wniosek Burmistrza Toszka

Rada Miejska w Toszku

uchwała

§ 1.

Przyjąć do realizacji w roku 2014 Program szczepień profilaktycznych dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Toszek przeciw bakteriom meningokokowym grupy C.

§ 2.

Program będzie realizowany zgodnie z założeniami określonymi w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Ireneusz Kokoszka

Załącznik do Uchwały Nr XLVI/501/2014

Rady Miejskiej w Toszku

z dnia 25 czerwca 2014 r.

Program zdrowotny dotyczący szczepień profilaktycznych dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Toszek przeciwko bakteriom meningokokowym w roku 2014

I Przedmiot programu

Przedmiotem programu są szczepienia profilaktyczne dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Toszek przeciwko bakteriom *Neisseria meningitidis* grupy C jedną dawką szczepionki.

II Cel programu

Celem głównym programu jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców Gminy Toszek poprzez zapobieżenie zachorowaniom na choroby wywołane zarażeniem bakterią z gatunku *Neisseria meningitidis* (meningokoki) wśród mieszkańców Gminy Toszek oraz powikłaniom pojawiającym się w wyniku zachorowania.

Cel szczegółowy : przeprowadzenie szczepień profilaktycznych dzieci objętych Programem.

III Grupa docelowa

Szczepieniom będą podlegały dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Toszek urodzone w roku 2009.

Przewidywana liczba dzieci do zaszczepienia (dane z ewidencji ludności prowadzonej w Urzędzie Miejskim w Toszku) - 79 dzieci. Szczepionki, które pozostaną niewykorzystane po zakończeniu akcji szczepienia dzieci z w/w rocznika, za zgodą Burmistrza Toszka, będą mogły zostać wykorzystane przez realizatora/realizatorów Programu do zaszczepienia dzieci z innych roczników pochodzących, według oceny lekarzy, z grup szczególnego ryzyka.

IV Oczekiwany efekt

Zastosowanie szczepień dzieci przeciw meningokokom nie tylko ochroni dzieci przed zakażeniem, lecz da ponadto tzw. efekt populacyjny, co oznacza, że również osoby nieszczepione będą chronione przed szerzeniem się szczepów chorobotwórczych, bowiem szczepionka zapobiega nosicielstwu bakterii.

V Czas trwania programu

Program będzie realizowany w roku 2014 .

V I Opis problemu

Meningokoki to bakterie z gatunku *Neisseria meningitidis* zwane również dwóinkami zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Meningokoki dzieli się na wiele grup serologicznych, jednak w Polsce najczęściej występują meningokoki z grupy B i C, które stanowią przyczynę ok. 90% wszystkich zachorowań w Europie. Jednak to meningokoki z grupy C częściej wywołują epidemie i są odpowiedzialne za groźniejsze przypadki choroby meningokokowej, powodując sepsę, a co za tym idzie wiążą się z wysoką śmiertelnością.

Szacuje się , że meningokoki występują w jamie nosowo-gardłowej u ok. 20% zdrowych nosicieli nieświadomych tego faktu. Do zakażenia dochodzi na skutek kontaktu z bezobjawowym nosicielem lub osobą już chorą . Przenoszenie meningokoków odbywa się podobnie, jak w przypadku niegroźnych infekcji : drogą kropelkową (podczas kaszlu, kichania), przez kontakt bezpośredni (np. podczas pocałunku) lub kontakt pośredni np. korzystając ze wspólnych naczyń czy sztućców.

Na zakażenie meningokokami narażeni są wszyscy, niezależnie od płci i wieku. Jednak szczególne zagrożenie występuje w następujących grupach ryzyka :

- dzieci w wieku od 3 miesiąca życia do 6 lat,
- młodzież w wieku od 11 lat do 24 lat,
- osoby narażone na zachorowanie w wyniku bezpośredniego , stałego kontaktu, przebywające w dużych zbiorowiskach ludzkich (np. przedszkola, żłobki itp.).

Okolo 40% przypadków zachorowań rejestruje się w wieku dziecięcym, natomiast ok. 20% wszystkich zachorowań spowodowanych przez meningokoki dotyczy nastolatków.

Choroby meningokokowe stanowią poważny problem w zakresie ochrony zdrowia. W Europie zachorowaniami wywołanymi przez meningokoki zostały dotknięte takie kraje europejskie jak Anglia, Szkocja, Irlandia Północna, Islandia, Hiszpania, Szwajcaria, Czechy i Słowacja.

W Polsce w roku 2004 zanotowano ponad dwukrotnie więcej przypadków zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołanych przez meningokoki niż w roku 2003.

Województwo śląskie jest regionem o dużej zapadalności na zarażenia bakterią *Neisseria meningitidis* – co roku odnotowuje się coraz większą liczbę zachorowań. W roku 2008 na Śląsku stwierdzono 35 przypadków sepsy meningokokowej (w tym połowa zakończyła się zgonem).

Diagnozowanie schorzeń meningokokowych jest trudne, ponieważ ich pierwsze objawy nie różnią się od pierwszych oznak grypy. W szybkim przebiegu choroby meningokokowej często choremu nie można już pomóc.

Zakażenia wywołane przez bakterie z gatunku *Neisseria meningitidis* grupy C przebiegające jako ropne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub zakażenie krwi (posocznica, sepsa) u 20% chorych powodują powstanie trwałych uszkodzeń mózgu oraz prowadzą do :

- niedowładów kończyn,
- padaczki,
- amputacji kończyn.

Inwazyjna choroba meningokokowa wiąże się z dużą śmiertelnością, która może dochodzić do 10%. Szczególnie niebezpieczna jest sepsa meningokokowa o przebiegu piorunującym, w której śmiertelność może sięgać 50%.

VII Profilaktyka

Profilaktyka zakażeń wywołanych przez bakterie *Neisseria meningitidis* grupy C polega przede wszystkim na szczepieniach ochronnych. Szczepienia przeciwko meningokokom grupy C należą do szczepień zalecanych w Programie Szczepień Ochronnych, jednakże nie są one refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Główny Inspektor Sanitarny zaleca szczepienie przeciw meningokokom grupy C szczepionką skoniugowaną zarówno dzieciom po ukończeniu 2 miesiąca życia jak i osobom dorosłym. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że szczepienia te nie zabezpieczają przed zakażeniem meningokokami grupy B (obecnie nie jest dostępna szczepionka przeciw grupie B). Wzrastająca w ostatnich latach ilość zachorowań spowodowanych bakteriami z gatunku *Neisseria meningitidis*, a z drugiej strony skuteczność szczepionek skoniugowanych spowodowały że wprowadzono je do stosowania na szeroką skalę. W niektórych państwach Europy zachodniej (np. Wielka Brytania, Hiszpania czy Irlandia) szczepienie przeciw meningokokom grupy C jest już od kilku lat szczepieniem obowiązkowym. Szczepienia przeciw meningokokom wpisują się w jeden z priorytetów Narodowego Programu Ochrony Zdrowia przyjętego w Polsce na lata 2007-2015. Nie są one jednak finansowane czy dofinansowywane przez Państwo. Szczepienie musi sfinansować pacjent. W opinii nr 8/2011 Prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych podaje, że „w ogólnopolskim badaniu świadomości rodziców na temat chorób meningokokowych i ich profilaktyki (luty 2011) wysoki odsetek rodziców był świadomy sposobów profilaktyki zakażeń : za pomocą szczepionek (83%) oraz dbając o higienę (58%). Najczęstszym powodem nie wykonywania szczepień był brak informacji od lekarza na temat szczepionki (32%) oraz kwestie finansowe (28%). W równoczesnym badaniu lekarzy 54% pediatrów zalecało szczepienia rodzicom dzieci z grup podwyższonego ryzyka.” Aczkolwiek szczepienie jest szczególnie zalecane dla osób z grup wysokiego ryzyka, które stanowią :

- dzieci i młodzież w wieku 11-19 lat,
- nowoprzyjęci studenci mieszkający w akademikach,
- personel laboratoryjny,
- rekruci wojenni,
- osoby podróżujące do regionów, w których występują częste przypadki zachorowań ,
- osoby z uszkodzoną odpornością,
- osoby , które mogły być narażone na kontakt z bakteriami w ogniskach epidemicznych,

to zgodnie z zaleceniami światowymi szczepienia przeciw meningokokom są zalecane w każdym wieku.

Celowość i skuteczność przeprowadzanych od kilku lat szczepień w Gminie Toszek oraz w innych gminach powiatu gliwickiego potwierdza również Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach, który w piśmie z dnia 6 grudnia 2013 r., będącym odpowiedzią na nasze zapytanie dot. informacji o zachorowaniach na inwazyjną chorobę meningokokową, odpowiedział, iż w roku 2013 takich zachorowań nie odnotowano. Stwierdził również, że coroczne szczepienia ochronne są najbardziej korzystnym działaniem przyczyniającym się do zwiększenia odporności populacji.

Szczepienie jest więc możliwe i celowe w każdym momencie. O skierowaniu na szczepienie lub przeciwwskazaniach do zaszczepienia decyduje lekarz.

W Polsce zarejestrowane są 3 szczepionki przeciwko *Neisseria meningitidis* :

- Mengivac – polisacharydowa szczepionka A+ C , nieskoniugowana ,
- Meningitec – monowalentna C,
- NeisVac-C – monowalentna C.

Z opinii nr 8/2011 Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych wynika, że oceniając efektywność kliniczną monowalentnych szczepionek skoniugowanych odnaleziono liczne publikacje świadczące o ich efektywności klinicznej. W niektórych udział mieli przedstawiciele producentów szczepionek. Niezależny przegląd systematyczny Cochrane prowadził do następujących wniosków : skoniugowane szczepionki meningokokowe (MCC) są wysoce immunogenne i zdolne indukować tak odpowiedź pierwotną jak i długotrwałą pamięć immunologiczną u niemowląt, dzieci i młodzieży ; są bardziej immunogenne niż szczepionki meningokokowe polisacharydowe ; we wszystkich badaniach dotyczących MCC obserwowano indukcję przeciwciał w wysokim mianie. Badanie obserwacyjne przeprowadzone w Wielkiej Brytanii wykazało znaczną redukcję nosicielstwa *N.meningitidis* wśród nastolatków , prowadzącą do obniżenia liczby przypadków zakażeń w populacji nieszczepionej o 67%.

W przeglądzie Cochrane odniesiono się także do zagadnień bezpieczeństwa. Stwierdzono, że szczepionki MCC są bezpieczne w stosowaniu u niemowląt. Działania niepożądane najczęściej zgłaszane po podaniu szczepionki niemowlętom to : gorączka (1-5%), drażliwość (38-67%), nadmierna płaczliwość (1-13%) oraz odczyny w miejscu podania : zaczerwienienie (6-97%), nadwrażliwość (11-13%) oraz obrzęk(6-42%). Z odnalezionych wytycznych klinicznych wynika, że szczepienia uważane są za podstawową i najskuteczniejszą formę profilaktyki zakażeń bakteriami *N.meningitidis* ."Oprócz szczepień ochronnych ważną drogą profilaktyki jest przestrzeganie zachowań , które zmniejszają ryzyko zakażenia :

- przestrzeganie podstawowych zasad higieny osobistej (zasłanianie ust podczas kichania, kaszlu ,
- unikanie ryzykownych zachowań (picie z jednej butelki , dzielenie się kanapkami, palenie tego samego papierosa, używanie wspólnych sztućców).

VIII Realizacja programu

Niniejszy Program jest kontynuacją Programu realizowanego w roku 2010 , kiedy szczepieniom profilaktycznym przeciw meningokokom poddano dzieci z rocznika 2003.

Chcąc zapewnić ciągłość działania zmierzającego do ograniczenia zachorowalności na choroby meningokowe w Gminie Toszek Program został wznowiony w roku 2012, w którym szczepieniom profilaktycznym poddano dzieci z roczników 2004 , 2005 i 2006 (244 dzieci) oraz w roku 2013, w którym zaszczepiono dzieci z roczników 2007-2008 (80 dzieci.). Ponieważ z doświadczenia z realizacji Programów w kolejnych latach wynika , że nie wszyscy rodzice skorzystali z możliwości bezpłatnego zaszczepienia dziecka, przebywali za granicą bądź już wcześniej zaszczepili dzieci i pozostawały niewykorzystane szczepionki, dopuszcza się, za zgodą Burmistrza Toszka , zaszczepienie dzieci z innych roczników, z grup szczególnego ryzyka, zakwalifikowanych przez lekarzy. Z informacji uzyskanych od Realizatorów Programu wynika, że z każdym rokiem wzrastało zainteresowanie rodziców szczepieniami. Pytania o możliwość zaszczepienia dziecka kierowane były również do Burmistrza.

Program realizowany będzie z udziałem zakładów opieki zdrowotnej. Wybór realizatora lub realizatorów Programu zostanie przeprowadzony przez Gminę Toszek w drodze otwartego konkursu ofert, ogłoszonego na podstawie art. 48 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r t.j. Nr 164 , poz. 1027 z późn.zm.) z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r o działalności leczniczej (Dz.U.z 2013 r t.j.,poz. 217). Do szczepienia dzieci zostaną

zastosowane szczepionki skoniugowane. Szczepionki zostaną zakupione przez Gminę Toszek w wyłonionej przez Gminę hurtowni leków.

Przy wyłanianiu hurtowni będą brane pod uwagę :

- cena szczepionki,
- możliwość dostarczenia przez hurtownię szczepionki do wybranego realizatora Programu (realizatorów) w terminie wskazanym przez Gminę.

Gmina Toszek sfinansuje 100% kosztów zakupu szczepionek przeciw meningokokom dla dzieci objętych niniejszym Programem. Na ten cel w budżecie Gminy zabezpieczono 7.700,00 zł.

Przewidywany koszt jednostkowy realizacji programu – 97,46 zł brutto .

Rodzice (opiekunowie prawni) dzieci nie będą ponosili kosztów szczepienia.

O wyborze realizatora (realizatorów) Programu będą decydowały następujące kryteria :

- nieodpłatne wykonanie szczepień,
- zgodność świadczonych usług medycznych z zakresem wymaganym w konkursie ofert,
- dostępność do świadczeń,
- sposób rejestracji pacjentów,
- kwalifikacje i doświadczenie personelu realizującego program zdrowotny,
- nieodpłatne prowadzenie akcji informacyjnej wśród mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci objętych Programem.

Szczepienia dzieci prowadzone będą pod nadzorem lekarzy pediatrów, po zakwalifikowaniu przez lekarza i po złożeniu przez rodzica (prawnego opiekuna dziecka) lekarzowi oświadczenia z wyrażeniem zgody na szczepienie dziecka.

IX Szczegółowy opis działań

1. Przeprowadzenie akcji informacyjnej skierowanej do rodziców (prawnych opiekunów) dzieci na temat Programu i skutecznych metod profilaktyki choroby meningokokowej (akcja informacyjna będzie prowadzona przez cały czas realizacji Programu na stronie internetowej Gminy , przez realizatora / realizatorów Programu, przy współpracy z Parafiami).
2. Wybór realizatora / realizatorów Programu.
3. Wybór dostawcy szczepionek.
4. Zawarcie umów z realizatorem / realizatorami Programu.
5. Zawarcie umowy z wybraną hurtownią , zakup szczepionek i dostarczenie ich do realizatora/realizatorów Programu zgodnie z wcześniej dokonanymi ustaleniami.
6. Przeprowadzenie szczepienia dzieci objętych Programem z rocznika 2009 po uprzednim wykonaniu badań lekarskich dzieci zgłoszonych przez rodziców (opiekunów prawnych), kwalifikujących dziecko do szczepienia i podpisaniu oświadczeń o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie szczepienia.
7. Bieżący monitoring realizacji Programu poprzez uzyskiwanie od realizatora (realizatorów) Programu informacji o zainteresowaniu szczepieniami i stopniu wykorzystania szczepionek.
8. Uzyskanie informacji od realizatora (realizatorów) Programu o zakończeniu akcji szczepienia dzieci z rocznika 2009 (w tym liczbie zaszczepionych dzieci) oraz wydanie zgody przez Burmistrza Toszka na wykorzystanie przez nich niewykorzystanych szczepionek dla zaszczepienia wskazanych przez lekarzy dzieci z innych roczników.

10. Sprawozdanie z realizacji Programu.

Zakłada się możliwość przedłużenia przez Radę Miejską w Toszku realizacji Programu na rok 2015 na wniosek realizatora (realizatorów) Programu, w przypadku nie wykorzystania szczepionek w roku 2014.

Za kontynuacją realizowanego w roku 2010 Programu szczepień profilaktycznych dzieci przeciw meningokokom zadecydował fakt, iż dzieci i młodzież stanowią populację szczególnie narażoną na zakażenia. Najbardziej zagrożone są dzieci i młodzież przebywające w zbiorowiskach. Biorąc pod uwagę fakt, że dzieci 5-letnie zostaną objęte obowiązkiem przedszkolnym, a dzieci 6-letnie obowiązkiem szkolnym, przeprowadzenie szczepień profilaktycznych w/w dzieci jest zasadne.

Szczepienia profilaktyczne są najskuteczniejszą metodą profilaktyki. Indukują one nie tylko odporność osobniczą, lecz również populacyjną, co pozwala uniknąć rozprzestrzenienia się zakażenia.

Do Rady Miejskiej w Toszku z wnioskiem o kontynuację Programu zwrócili się lekarze

z NZOZ-ów z terenu Gminy Toszek oraz gmin ościennych, w których zarejestrowane i leczone są dzieci z terenu Gminy Toszek.